Tathvardamukthakalapamu

Timmaladasayya

1905.

SlNO. 440

Acc. No. 5882

ఓం

తత్త్వార్థముక్తాకలాపము

ఇది,

శ్రీమదఖండ సచ్చిదానంద స్వరూప సాక్షాత్కార

సద్గురు దత్తాత్రేయ పీఠసంవర్ధిత

పరంపరాచార్య

శ్రీమత్, కప్పావంశ పయః పారావార

రాకా నిశాకరుండును నగు

పరమహంసస్వరూపు

లైన

శ్రీమద్వేంకట రాజ యోగీంద్ర

చరణ సేవకుండు

శ్రీమాన్ - తిరుమల దాసాఖ్యునిచే

రచియింపఁబడి,

చెన్నపట్టణము. చాకలపేటపోస్టు.

నెం. ౨౭ కొల్లావారి అగ్రహారమునందుండు

పమ్మి - త్యాగరాయ సెట్టిగారి,

శ్రీరాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడియె.

1905.

వెల అణాలు. 2.

పుస్తకముల జాబితా

[illegible]ను భాగ్యుడైన వేమనయోగిచే రచియింపబడిన వేదాంతసిద్ధాంతము అను వేమనపద్యములు-౫౦౦-తాత్పర్యసహితం ప్రథమప్రకరణము. రూ.౦-౧౪-౦

శ్రీవేంకటాచల మాహాత్మ్యము వచనకావ్యము. ఇందు వేదా[illegible] క్రమ బగు విషయ[illegible] వతత్త్వ ప్ర[illegible]ధ సుమానవి [illegible] సాం[illegible] అమనస్కభావములు ౩[illegible] పద్యములు. ౦-[illegible]-౦

సుట[illegible] వచనము. ౦-[illegible]-౦

వేమ[illegible]ల ప్రకరణము[illegible]గా సర్పణచినవి మేలు. ౦-౧౨-౦

వేదరహస్య సిద్ధాంత గురుబోధామృతము. ౦-౬-౦

రామప్రశ్న శ్లో. తా. ౦-౨-౦

విష్ణుపురాణము ద్విపద. ౦-౧౦-౦

వినోదకథామఞ్జరియను నీతికథలు. ౦-౮-౦

కల్లాణరాజు చరిత్ర వచనం పూర్వభాగము. ౦-౮-౦

భక్తలీలామృతమువచనం ౬౩ శివభక్తుల మహిమలుగలవు. ౧-౦-౦

శేషధర్మము వచనకావ్యము. ౦-౧౦-౦

వేదాంతజ్ఞానబోధిని సాధుకును జ్ఞానికిని జరిగినప్రశ్నోత్తరవు. ౦-౫-౦

అవధూతగీత ప్రతిపదాంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము. ౧-౦-౦

కూర్మనయోగి శతకము. ౦-౧-౦

రాజయోగానందము వచనము. ౦-౬-౦

శ్రీశైలస్తోత్రతత్వబోధామృతము. ౦-౧-౦

శ్రీరామస్తవరాజము ౦-౨-౦

భగవద్గీత. శ్లో. తా. పాకెట్ సైజు [illegible] కాకితములు-శిత్తానుబైండు. ౦-౧౪-౦

కైవల్యామృత యోగానుభవ ప్రకాశిక. పద్యములు తత్త్వములుగలవు. ౦-౫-౦

అజామీళోపాఖ్యానముహరికథ. ౦-౨-౦

శృంగారశుకసప్తతికథలు. ౦-౬-౦

మార్కండేయ చరిత్రము - స్త్రీలపాట. ౦-౧-౬

పరమేశ్వరశతకము. ౦-౧-౦

భూషణశతకము. ౦-౦-౬

దత్తాత్రేయశతకము. ౦-౦-౬

భీమలింగేశ్వరశతకము. ౦-౧-౦

శ్రుతదేవునిచరిత్రము. ౦-౮-౦

కోనాల- వేణుగోపాలశతకము. ౦-౨-౦

భగవద్భజనకీర్తనలు. ౦-౨-౦

భగవన్నామకీర్తనలు. ౦-౨-౦

తారకామృతసారము. ౦-౬-౦

అచలగీతరత్నావళి. ౦-౩-౦

ముహూర్తసంగ్రహము. ౦-[illegible]-౦

శ్రీమన్నారాయణధ్యాన మంత్రము. ౦-౦-౬

సీతారామాంజనేయం టీ. తా. ౧-౬-౦

కేదారీశ్వర నోముల వ్రతకథ. ౦-౦-౬

పార్వతీశ్వరశతకము. ౦-౦-౬

సచ్చిదానంద రామశతకము. ౦-౦-౬

రామశతకము. ౦-౦-౬

శాంతానందయోగిరామశతకము. ౦-౦-౬

ఆశ్చర్యకథాతరంగిణి. ౦-౬-౦

సకలసువిచారసంగ్రహము. ౦-౬-౦

తత్వార్థముక్తాకలాపము. ౦-౨-౦

దశవింశతితత్వకందార్థములు. ౦-౧-౦

సచ్చిదానందబోధామృతము. ౦-౪-౦

భోజరాజుకథలు. ౦-౬-౦

ఇవి మొదలైన సకల గ్రంథములు వలయువారు చెన్నపట్టణము పాతచాకలిపేటయందుండు శ్రీరాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలాధికారి యగు పస్మిత్యాగరాయసెట్టిగారికి వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

శ్రీ

తత్త్వార్థముక్తాకలాపము.

అను

సుప్రసంగము.

శ్రీమద్వేంకటార్యం భజేహం భజేహం.

సకల పుణ్యపురుషులకు తెలియజేయు అభిప్రాయంబేసున.

నేనేకాగ్ర చిత్తుండనై యున్న సమయంబున నొకభక్తపరాధీశ శిఖామణియను పురుషుండు హఠాత్తుగా యేతెంచి పద్మాసనస్థుండైయున్నన్నగాంచి శ్రీమదద్యాత్మ తత్త్వరహస్య వినోదస్వరూపా=యనినానావిధముల వర్ణించి ముకుళిత హస్తుడై నిలువంబడి యుండ అంత నేన తనిజూచి యెందు నిమిత్తమై వర్ణించెదవప్పా యని అనుగగ అయ్యా యేను (శ్లో) ఉత్తమంజ్ఞాన చింతాచ। మధ్యమం శాస్త్ర చింతయు। అధమం ద్వైవచింతాచ। తీర్థయాత్ర్యా ధమాధమః॥ యను ప్రకారంబున ఉత్తమజ్ఞానం బెరుంగన్గోరి బహు వత్సరముల నుంచి సాక్షాత్ భగవద్విషయ ములయందనురాగంబు గలవాడనై యదార్థజ్ఞాన సుసూత్మ మార్గ మును దెలియ సద్గురు పుంగవుల నాశ్రయించి నిజానందానుభవంబు గాంచి జగద్విలక్షణంబగు సాక్షాన్మోక్ష స్వరూపావలోకనచే జన్మరహితులమై యుండుదమను అంతరంగ మందెవ్వుడును తదేక తలంపుగలవాడనై సద్గురు సమూహములకు నానావిధ శుశ్రూషలు శ్రద్ధా భక్తియుక్తులచే నేనుజేసినటుల యితరులు యెవరును చేసియుండరనునట్లు ఉపచారముల జేయుచు సందేహపుంజ హృదయుండనై దివారాత్రులు సంశయంబు లనేటిబాధలచే నానాశ్రమలం జెందుచున్నాను= అనగా యోపుణ్య్య పురుషా = నామనవి యేమన్నను, ప్రాచీన సందే

శ్రీతత్వార్థ ముక్తా కలాపము.

ఒకానొకటి కలిగి యుండి ఇహపరంబుల నొసంగు కర్మజన్యంబులౌ స్రక్చందన వనితాది విషయ భోగంబులును మరియు కర్మజన్యంబులౌ రంభాద్యప్సర స్త్రీసంభోగాది రూపు రూపంబుగా బట్టిన ధర్మార్థ కామ మోక్షంబులని చెప్పంబడు చతుర్విధ పురుషార్థంబులు భ్రాంతి సహితమా? లేక భ్రాంతిరహితమా? యనుటయు, నిజార్థోపదేశ జ్ఞానమునకు మార్గం బెయ్యదియో యను సంశయంబు నాడెందంబున సర్వకాల సర్వావస్థల యందు గుందుచుండెను పై నుదహరించిన వెల్లయు నిస్సందేహంబుగ నెరుంగుటకు ఈప్రశ్నంబు అప్పటప్పటికి అనేక గురువులం జేరి యడుగుచూ రాత్రింబవళ్లు ఇట్టి జిజ్ఞాసం గలవాడనై సంచరించు చుంటిని. ఇందున నేనడుగు విషయములం బట్టి.

ఋషివరుల ఉదాహరణ ప్రచారము.

(౧) కొందరు శాస్త్రజ్ఞాన పండితులు యనేక ఉదాహరణములన్జూపిచెప్పిరి. (౨) మరికొందరు మౌనవ్రతులై కరాటసాజ్ఞలచేతగు ఉదాహరణములను జూపిచెప్పిరి. (౩) కొంతమంది కాయవస్త్ర ధారులు వాక్చాతుర్య విచారముచే కొన్ని దృష్టాంతములు జూపిచెప్పిరి. (౪) లక్ష్యార్థజ్ఞాన ధురీణులమని పేరొందినిన కొందరు అర్థజ్ఞాన బాహుళ్యముచే భాగవతాది గ్రంథములు చదివి జదివి ముఖస్తముగా తద్విషయ దృష్టాంతములు జూపిచెప్పిరి. (౫) మరికొందరు యతీశ్వరులు,అవధూతలు, సన్యాసులు, యోగీంద్రులుయంచు నామంబుల వహించి నవలక్షు వేదాంత యుక్తుల జేతను అపరిమిత సంస్కృతాంధ్ర పలుకులచేత ననేక వుపన్యాసములు జేయుచూ వాగ్జృంభణ బాహుళ్యముచే బహువిధ సాదృశ్యములుజూపి చెప్పిరి. ఈప్రకారము నానా తెరంగుల జెప్పుచుండిన గురుపుంగవుల వాక్యములు నేనడుగు విషయమునకు వారి వారికి దోచినటుల జెప్పుచు యొకరు ఉపన్యసించి నటుల మరియొకరు సంబంధములేక వుపన్యసించుచు యుంటూయుండ, యీగురుకులసమూహమందు ననేకులు యనేక విధంబుల ప్రవర్తించినను బ్రహ్మ, క్షత్రియ,

వైశ్య, శూద్ర, చండాలులను వర్ణములును ఇంకయు నానాజాతి భేదంబు లెన్నియున్నను యాజాతి భేదంబుల నెంచక సిగ్గువిడచి వెగ్గుతేకతగ్గ తొగ్గి వారలు జెప్పనట్టి బహువిధ వాక్యముల శ్రవణానందుడనై ఏకాగ్రతగా విన్నను సంభావన, అసంభావన విపరీత భావంబులు రహితపడక కేవలము నామనంబు వివిధసంకల్పములను కారణమైలోజిక్కి తత్తరపడుచుండెను. యిట్టుల ముందు వెనుక దోచక వానివలె యున్నను పరమ వైరాగ్య ధైర్యుండనై మిగుల యధార్థస్థితి తెలియవలయునని దీర్ఘతలంపుగల వాడనై "సాధూనాం దర్శనం పుణ్యం" బను న్యాయంబే పరమ సౌఖ్యంబనియెంచి అనేక పుణ్యపురుషుల స్థానముల త్రికాలములయందు విడువని భగవధ్యానము జేయుచు, శ్లో॥ గ్రామే గ్రామే కుటీరమ్యా। నిర్ఝరే నిర్ఝరేజలం ॥ భిక్షాయాం సులభంచాన్నం। విభవైః కిం ప్రయోజనం ॥ బను యభిప్రాయంబు స్థిరపరచి సంచరించుచు ఈ నెల్లావు మండలమున కేతెంచి బహువిధ శాస్త్రజ్ఞాన పండితులనుజూచి సద్విషయాను గుణ్యముగా భాషించుచు తదనంతరము కోటపేటల యందుండు సాధుసజ్జనులజ్జూచి నమస్కరించుచు అచ్చటచ్చటగురువులనియు గురుపుత్రులనియు నామములధరించి పూజింపబడినవారై నిట్లు వారు వారు ఆర్యులకు ఉపచారములు జేయుచు ఒకరికొకరు భగవత్ప్రసంగములు సల్పుచూ యుంటూయుండ అట్టి భక్తసంఘమున తమవార్తయు విని తాము విరచించినకృతులు అమృత తుల్యంబులై యొప్పు మృదుమధుర వచన రచన పటుకవిత్వ ప్రబంధంబులగు,

(౧) సకలసువిచార సంగ్రహమును. (౨) దశవింశతితత్త్వకందార్థములును. (౩) విచారజ్ఞాన కీర్తనలును. (౪) లిఖితోత్తర రహస్యములు యనువీటిసికొందరుపరమభక్తపరాధీశులు చదువుచూగానముచేయుటంజూచి విచారించుకొంచూ అయ్యా! మీసన్నిధికివచ్చితినియన.

—॥ ఆచార్యుని వాక్యము. ॥—

అందుకు నేనేమియు నెరుగనన్ను యాత్తరంబెడి విడపలతనివినయా

శ్రేయుభక్తి విశ్వాసములంగని తెలిసి జలియుని ప్రసంగముల కొన్నిశేషి తి మెటువలెనన్నగుచినవోయియప్పా! నిజగురుశ్రేష్ఠులకైన లెక్కింపశక్యంబుగానిదియగు అనర్గళ ప్రవాహరూపంబైన సందేహంబుల నివర్తి జాయ నాకుతరంబే. మెరిగి మెరుగని యిబ్బంది తెల్పి విచారంబెకుతై నను మరియునెవరైనను చేయుచుందురు. అయితే యెట్టి వివేక పూర్ణులై నను తొలుత గృహస్థాశ్రమమందుండి వేదాంతశాస్త్రములనుతత్సంబంధమగుశ్రుతి,స్మృతి,ఇతిహాస యుక్త్యనుభవంబులచే నిజగురువులైనతత్త్వజ్ఞులుసకలసంశయ రహితులై లక్ష్యజ్ఞానామృత పానతృప్తులై మాత్మ్యపలుకులవలన ఇహసంబంధ సందేహములైనను పరమార్థవిషయ సందేహములైనను చక్కని అనుభవజ్ఞాన యుక్తులవలన సాంగముగా తగు ఉదాహరణ మూలముల చూపి శిష్యమండలికి క్రమక్రమంబున సకలసంశయముల నివర్తిజేసిభవవారధిని దాటించి నిర్భరానంద సముద్రమందీదులాడ గలిపిప్రకృతిద్వయ దోషరహితునింజేయు గురువులే సద్గురువులని మేమనుపుణ్యపురుషుల సహవాసమువలన వినంబడి యుండుటయేగాక ప్రాచీనమందు తత్త్వార్థవేత్తలయిన అచల పరివ్రాజ్ఞులు విరచించిన సంస్కృతాంధ్ర మహద్వాక్యముల నెల్లయు సకలజనోపకారార్థముగ మన్నజ్ఞానంబుల స్పష్టమగునటుల గ్రంథాంతరేణ సూచింప చేసియుండ గంటిని, మరియు మెవ్విధంబనిన.

శ్లో॥ స్వానుభూతి రసావేశా। దృశ్యశబ్దా ఉపేక్షితః।
నిర్వికల్ప సమాధిస్స్యా। నివాతస్థితదీపవత్॥

అనున్యాయంబున తన్మయ త్వస్థితియను స్వానుభవ రసానందసముద్రమందు మునుగుటవలన దృశ్యములును శబ్దములును లేనిదై గాలిలేని దీపము వలెయుండు స్థితి యెద్దియో (యదియ) నిర్వికల్ప సమాధియనబడు. ఇట్టి మొడ తెగని అభేదానంద స్థితిని మున్నుబుధవర్యులుసర్వకాల సర్వావస్థలయందు విడువక మెల్లప్పుడు పొందుచు యీస్థూల, సూక్ష్మ కారణ, మహాకారణ, కైవల్య శరీరంబులను పంచ దేహంబుల నవస్థను

గా విచారించి విచారజ్ఞాన భరితులై యున్మని మనోన్మనిస్థితి గలుగునట్టి
సుమహాత్మ్య రహస్య క్రమంబులు చక్కగా నిక్కలి దెలసి అనగా బ్రహ్మ
విద, బ్రహ్మవిద్వర, బ్రహ్మవిద్వరీయ, బ్రహ్మవిద్వరిష్టులను మత్స్వరూప
తత్త్వప్రకారంబులు గనుంగొని పైచెప్పిన శ్లోకానుభవరీతిని నిర్వికల్పస
మాధి నిష్ఠనుబొంది సమస్త విషయంబుల విచారించినట్టి విచారాంతము
ను జగజ్జీవేశ్వర ప్రపంచమును మరచి సర్వసంగ పరిత్యాగులై విహ
రించు పరమభాగవత గురువర్యేణ్యులను సర్వపాపవిముక్తులనంబడు ఇవ్వి
ధంబున పిండపదరూప రూపోపదేశజ్ఞప్తి కళామాత్రులు. తమ శిష్యబృం
దములకు బద్ధముక్తి ప్రకటముక్తి భావంబుల దెలిపి నిర్మలమైన మానసము
చే నిర్మలంబుగ బోధించు గురువులే సద్గురువులుగాని తక్కిన కర్మాస
క్తాభిమానంబులచే గాఢతర వేషభాషల వలన కాసువీసములకు కర్మ
ములు వడికట్టుబాధ గురువులకు జీవన్ముక్తి యెట్లు ఘటించును. మరియు
తమతమ అంతరంగమున యదార్థమగు స్వానుభవసిద్ధి గలుగకయున్న,
తమ శిష్య సమూహములకు సంశయరహిత మొనర్చి పావనులజాయ
నందువలనను, గలుగునట్టి దోషంబేమని వర్ణింపుదును అనగా తాముజె
డి యితరులను జెరుపదలంచి "పుట్టికెక్కనమ్మ స్వర్గానికేమి యెక్కనే
ర్చు" యను సామితె చందమున వర్తించుచు మిగుల యూర్జితశరీరంబులమ
త్తతచే జనులకెల్లరకు కొన్నిరాక్షస మహిమలు జూపుచు పిదప "ఇ
తో భ్రష్టః తతో భ్రష్టః" యనున్యాయ ప్రకారంబున ఇటు ఇహమునకు
గాక అటు పరమునకుగాక ఉభయ భ్రష్టత్వము సంభవించిన అల్పవి
ద్యాదురంధరగురువులకును అంతటివారే వర్ణింతురుగాని విచారజ్ఞాన భ
రితులు భ్రమింపరు మరిమరి వర్ణింపరు. ఇవి ఇట్లుండుటయున్నాక యి
ప్పుడు జరుగు భూతభవిష్యద్వర్తమాన కాలంబులలో ఈమహీమండ
లమున అనేకులు నానా నామంబులు ధరించి వర్తించుచూ బహురీతు
ల అభిప్రాయములం జెంది నిశ్చయంబైన నిర్ణయంబెరుగక "గాజుం
ట గుక్క కలవరపడురీతి" టక్కరి పలుకులవలన దిక్కుదోచక జింహ

చాపటలచే షడ్రసోపేతములైన భోజన భాజనాదులగు విషయ రసంబులను శాశ్వతంబులని దలంచి శరీరముల బహుమెరుపుతో మత్తతచెంచి ప్రవర్తించు అన్యవర్గముల కెల్లరకు దీర్ఘతరమైన యొకానొక నిశ్చయంబు వారివారి డెందంబుల నగలిగియుండును- యెటువలెనన్నను.

ఆన్యవర్గముల అభిప్రాయంబులు.

బాలకా వినుము, మరియు ఈప్రపంచంబునందు (వేదాంతంబన్న) జనుల కనేకులకు విపరీత సంశయంబులం గలిగించు నటుల సందేహించుటయుం గాక అత్యంతంబైన భయంకరమును తద్విషయముల చక్కగా అనుష్టించుటకు దరిదాపు దేహమునందున నానాకష్టతరంబైన దరిద్రదుఃఖంబులు యనుభవింతుమని కొందరు మందప్రజ్ఞులు దలంచెదరు.

అటువలె వేదాంత విషయముల సంతోషముతో కొంతవరకు సాధించినవారు బహుమంది పైవారి అభిప్రాయముల చొప్పున మిక్కిలిభయభ్రాంతులై సందేహపరులై యున్నారు. కారణంబేమన, బ్రహ్మత్వము తమకు సిద్ధించుటయందు ప్రతిపాదించు విషయమై సాంగోపాంగముగ పరమార్థ చరమార్థ భావార్థంబులగు భక్తివైరాగ్య జ్ఞానబోధోపరతి తాత్పర్యంబుల విచారించుచుగాగా ఇహపరంబులలో కోరందగిన వస్తువులు లేక అచలానుభవంబు వలన భగవదైక్యస్థితి గలుగుచున్నది. అనగా, సర్వేంద్రియ శూన్యత్వముగల జననమరణాద్యవస్థలులేక ఇతఃపర భేదదృష్టి గాన్పించక సకల సచరాచరంబెల్ల అచలపరిపూర్ణమయమై దోపింపు. ఇందుచే మరిమరి ఈమానుష జన్మంబులే యెత్తుచుండినట్లయిన యిహలోకంబున సమస్తవిషయ రసంబులం గోరుచుజింహచాపల్యంబువలన గుంహ్యాచాపల్యంబులన్నరిగి వనితానందన చందనాది విషయ వ్యామోహంబులగు నిత్యసుఖంబుల యనుభవించవచ్చునని యిటుల శుకపిక ప్రసంగములును సకల విషయానుభవంబు లనుభవించుటకు లేక ఒక జన్మంబుననే భగవదైక్యంబగు జన్మరహితమార్గం బెరింగినట్లయిన శూన్యగతి గలిగి ఇహలోకంబున కర్తృత్వ భోక్తృత్వాదులు లేక రస

వర్గంబులు భుజించి తృప్తిబొందుటకు ఏలులేకుండుననీ, ఇటువంటి నానావిధ తలంపులవలన వికలంబై సకల భయభ్రాంతి వలన గలుగుకొంచతీ చపలగురు సమూహముల అభిప్రాయంబు లిట్లుండును. ఇదియునుంగాక మరియు దట్టమైన డాంబిక వేషంబుల ధరించు అనేక ప్రకారంబుల తమతమ డెందంబున నానా తెరంగుల అపరిమిత నిశ్చయంబులం గలిగియుందురు. వెండి ఈ మహనీయ తప్పరులకు జన్మాంతర పుణ్యఫలంబ పరిపాకంబువలన జ్ఞానోత్పత్తి గలుగు తారాభ్యాసమునుంచి క్రమక్రమంబున నిర్గుణయోగాంగముల అభ్యసించుచు తత్త్వార్థమందేని సుసూత్రములున్నవో యన్నియును సాంగముగ గ్రహించి సాక్షాత్ అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మంబే తానను నిశ్చయంబు గలుగువరకు కర్మయోగం బాచరించుచు పిదప సకలానుభవవిషయ సమూహములన్నియు నొక్క పెట్టనిరాకరించి బ్రహ్మవిద్వరిష్టస్థితి యెట్టిదియో దానిని చక్కగా శుక్తి విచారించి చెట్టుపుట్టలయందును కొండగుహ గుహాంతరముల యందును నిర్భయుండై నిరపేక్షుండై నిష్కళంకుండై దూషణభూషణ తిరస్కారముల మీరి "జీవన్ముక్త దేహస్థితిన్" ప్రవర్తించు పురుషోత్తముండు ధరణిన్ ఒకానొకడుండునే గాని తరుచుగానుండరు. ఇట్టిపుణ్య పురుషునికి అట్టితన్మయతస్థితి గలుగక పూర్వము గృహస్థాశ్రమమందు ప్రవర్తించి లోకాను గుణ్యముగా నుండునపుడు వేదశాస్త్ర పురాణశ్రుతి స్మృతి ఇతిహాస సకలతత్త్వార్థముల వివరించుచు అనగా, భక్తోత్తమా వినుము.

శిష్యబృంద లక్షణము.

శ్లో॥ గురవో యత్రపూజ్యంతి । యోగీనాం తత్రపూజ్యతా ।
శ్రేయాంసి బహువిఘ్నాని । శిష్యజాగ్రత జాగ్రతః ॥

యను న్యాయంబెరింగి యాపుణ్య పురుషులు కర్మజ్ఞాన విచారములంజేయుచు వాటివాటి శుభాశుభ లక్షణంబుల సమయోచితంబుగ సకలజనులకు దెలుపు సమయంబులను ముముక్షువులు గనుంగొని బహు

వినయ భయభక్తిం గలిగి ముకుళితహస్తులై వారిచెంత దీర్ఘంగా జేరి శాస్త్రోక్త ప్రకారంబున చతుర్విధ శుశ్రూషలజేసి నిత్యకష్ట నష్టాదర సంవాదాస్పదంబులకోర్చి సకల సంకల్పముల నివర్తి జేసుకుని యథార్థవిషయమం దీసులాడక, విధమునెరుగని మందప్రజ్ఞులు కొందరు భక్తిజ్ఞానక్రియా నానాత్మకులు తత్త్వజ్ఞులహృదయరంజితంబౌ బ్రహ్మవిద్యా వినోదాను భవరహస్యంబుల పైచెప్పిన ప్రకారంబు చక్కగా ఆశ్రయించి గ్రహించుటను వ్రాలుమాలి,

ఉ॥ గురుతుగ నాల్గు పాదములు కొమ్ములు తుండము ఘీంకృతంబుమా
కిరుపురికిన్ సమంబె మరియెక్కువపక్ష యుగంబు నేను ఖే
చరుడను తాను భూచరుడు సాటియెనాకని దోమమీరిసి
స్థిరమనుబల్కినట్లుగ బుధుస్పరిహాసము చేతురల్పులున్॥

యను తాత్పర్యంబు వలె ఆయొక్క అనుగుణ్య ప్రవర్తకుల నానావిధ వర్తమాన భేదంబుల ఆక్షేపించుచు పరమతులంతలై తర్క వేదాంత వాదంబులం జేయుచు వారు హెచ్చుయగుటయెట్లు మన మధీనులమగుటయెట్లుయను నానాకల్పనఅభిప్రాయంబుల చేదీక్షలు బెంచి రుద్రాక్షమాలలు కంఠమునవేసి పరికొన్నిచేబూని గిరగిరద్రిప్పుచు భూతియు కుంకుమరేఖయు కాషాయవస్త్ర దండకమండలములయు తోడాలు యిట్టి దట్టంబైన డాంబిక వేషములధరించి యింతకుమించిన సౌఖ్యంబిన్ను యితరమార్గంబేమియు లేదను దీర్ఘతలంపుచే యిట్లు వకరిబాచి యొకరు తమతమ పాదముల తామే నమస్కరించుచు "తొండము దిరిగి పూసరిల్లిరయామో" ననుసామెత ప్రకారంబున వాక్చాతుర్య పటాటోప ప్రభావములచే పొట్లుపడుచున్నారు. మరిన్ని యథార్థులవద్దకే తెంచి తమతమ హృదయగతమగు వివిధసంశయముల నివర్తిజేసికొనుటకు వస్తుజ్ఞాన విచారములేక అభిమానంబులవలన మనమున్ను యథార్థులనుచింపించుకున్నట్లైన ఇతరులచే పూజింప బడ్డుదుమను అజ్ఞాన

శ్రీ తత్త్వార్థ ముక్తా కలాపము.

తలంపులచే కల్యాణప్రదు గురువులని ప్రసిద్ధి జెందిన నిరహంకారపురుషులు జ్ఞానహీనులకు ఏవిధముచే నిత్యముక్తి ఘటించునని దలంతును. అట్టివారిని కొనియాడుటకు నాకశక్యమయి యుండుటయేగాక మరియు ప్రస్తుతము యీభూమిని జరిగెడు గురువుల సమూహమందు "అబద్ధమాడిన నిజము చెప్పువాని గుద్దలో గూటము గొట్టినట్లుండ వలెనను" సామెత చందమున కొలాలము బోధగురువులు యెవరైనదిన్ని బాధగురువులు యెవరైనదిన్ని తెలియక సమర్థులై యుండుట వలన యిటువంటి యేకగురువులై యుండిన వేదాంతాంతర్గతంబౌ బ్రహ్మవిద్యానుసంధాన అనుభవముగా నుండగాను భవమునకు, అల్ప విద్యార్థులచేతను, కర్మ నక్తాధికారులచేతను, కేవలము మంత్రప్రష్టులచేతను మోసపోవుచున్నట్లున్నది. ఇదియునుంగాక నేను యీభూమిని సంచరించి ఆర్యసంఘముల నేస్తముచే అప్పటప్పట కొందరి సహవాసకలుగాచి గురు, ఋషి, భూసుర సమూహ తారతమ్యంబులయందు నాయనుభవమునకొలది సకల విద్యార్థులకును, ఇతర పుణ్యపురుషులకును, చక్కగా తేటతెల్లముగ దెలియునట్టుల శాస్త్రోక్త ప్రకారంబుగ అష్టవిధ గురులక్షణంబులనువారివారి యధిపాత్రియంబుల మిగుల విచారించి జెప్పెదను.

—* ఆచార్యపరుల అవలోకనము. *—

పురుషోత్తమా! ఆకర్ణింపవలయును. యెటువలె ననగా,

(౧) బోధక (౨) వేదక (౩) నిషిద్ధక (౪) కామక (౫) సూచక (౬) వాచక (౭) కారణ (౮) విహితమని యెనిమిది ప్రకారంబుల గురువులు గలరు. అందు,

౧. షడ్శాస్త్రములయందుండు శబ్దార్థముల బోధించు నాతడు బోధక గురువు.

౨. వేదవాక్యముల తాత్పర్యమును చక్కగా దెలిపి బ్రహ్మసంధానము రూపించు నాతడు వేదకగురువు.

౩. యజ్ఞదానాద్యష్టకర్మంబులచే ఐహికాముష్మిక భోగంబులు

వచ్చునని బోధించునాతడు నిషిద్ధక గురువు.

౪. పుణ్యకర్మ పాపకర్మ మిశ్రకర్మంబను త్రివిధకర్మములచేయిహ పర లోకసౌఖ్యా సౌఖ్యంబులు వచ్చునని చెప్పు నాతడు కామకగురువు.

౫. సకలానుభవము నెరిగి వివేక ముఖముచే శాంతశమదమాది సంపద్గుణముల గల్పించునాతడు సూచకగురువు.

౬. సమస్త విషయములయందు విరక్తి గలిగించి తదాత్మాను రాగ ప్రదంబు గల్పించు నాతడు వాచకగురువు.

౭. జీవేశ్వరైక్యజ్ఞానము దృఢముగా కలుగ బోధించు నాతడు కారణ గురువు.

౮. నానావిధ సంశయంబుల నివర్తి జేసి నిత్యముక్తి గల్గునట్లుపదేశించు నాతడువిహితగురువు.

ఇవ్విధంబున ప్రవర్తించుట యుంగాక మరియు వినుము ఓయి భక్తవత్సలా!

—✻ గురుజనంబుల మతభేద కల్పనలు. ✻—

అనేకవిధంబులైన మతంబుల నవలంబించి ‟సత్యంజః విరోధంచ అసత్యం జనరంజకం” యను న్యాయ ప్రకారంబున అసత్యము, అకృత్యము, అన్యాయము, యీ మొదలుగాగలవి లోకంబుననుండు జనులకు మిగులరుచికరంబుగా యుండుటంబట్టి మతగురువు లనేకులనానా తెరంగుల బోధించుచు సంచరించుదురు. వారలయు పైజెప్పిన పద్ధతుల ప్రకారంబయినను నొక్కొక్క పద్ధతియందు నిర్ధారణయుంచి ప్రవర్తించు నట్టులయిన ఉత్తములని జెప్పనగును. అలాగైననుయుంచక తాము వర్తించు మార్గములయందు ఆది అంత్యములు దెలియక ‟రాజుమెచ్చినదె రంభ తానుమునిగినదె గంగ” యన్నట్లు యెటుందోచక తమతమ నానా మతముల గల్పించి తమ కనుగుణ్య ప్రవర్తకులగు శిష్యసమూహంబులకు ఉపదేశించుచు ‟కౌపీనసం శతశిరోర్ఘం అయంపటాటోపః” ఆ

ను వాక్యంబు పలుకు విధంబున భిన్నాభిప్రాయంబులచే సందేహ సహితులై వారిలక్ష్యమైన పరము శ్రేష్ఠులయందు వివిధ మతభేదంబులవలన మా శివమతంబె శ్రేష్ఠంబనియందు కొందరెన్నుదురు మరియు మావిష్ణుమతంబె శ్రేష్ఠంబనియందు కొందరెన్నుచు యిట్టుల అనేక జనసమూహంబులందే రి ఒకరికి నొకరు పరిపరి విధంబులయిన భేదవాదంబులున్నేసి ఇహపరములకు దూరులై సర్వసమ్మత మార్గంబెరుంగక, అనగా -

శ్లో॥ శివాయ విష్ణురూపాయ। శివరూపాయ విష్ణవే॥
శివస్య హృదయం విష్ణుః। విష్ణోశ్చ హృదయంశివః
యథా శివ మయో విష్ణు। స్సర్వం విష్ణుమయశ్శివః॥

అను శ్లోకానుభవ రీతిని పరను యోగీంద్రులందరు నెందును ద్వంద భేదంబెంచక జగదాది సర్వప్రపంచంబెల్ల వ్యాపించి భగవంతుండు పరిపూర్ణుండై మొలుగుచు సందులేక నిండి నిబిడీకృతంబై యెచ్చట స్ఫురిణమించి ప్రకృతిద్వయదోషరహితుడై "ఏకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ" మను శ్రుతివచనప్రకారంబున తనకు రెండవవస్తువులేక ఒక్కండై సకలభువనంబెల్ల ప్రకాశింపజేసి ప్రకాశించుచున్నట్టుల నిరంతరము తమయోగానుభవ దృష్టిం గాంచి శ్రుతి, స్మృతి, యితిహాసపూర్వకంబుగ అఖిల జనులకు స్పష్టంబుగ తెలియునటుల నొక్క వక్కాణించియుండ కొందరుఅట్టినిర్మలంబయిన బ్రహ్మవిద్యానందానుభవంబగు సుసూక్ష్మమార్గంబెరుంగక రాత్రింబవళ్లు,

క॥ దేవతలు సిద్ధసాధ్యులు। వావిరితలపోసి సాధు వాదంబులచే
ఆవివర మెరుగకనుత। ద్భావంబున జననమరణ బాధలడంగెన్॥

అనుపద్య వివరంబుగ గురువులమని గురువులకు గురువులే వితర్కించుకొనుచు అనాదిబాధితంబగు మనోసంశయంబు లుడుగక మేము సర్వోత్తమంబగు పరిపూర్ణతత్వం బెరుగుదుమని అచ్చటచ్చట కొన్ని వేదాంతయుక్తులను సంగ్రహించి ప్రసంగించుచు భ్రమికులై జీవించుచున్నారు.

౪.—* మనోమాయా విరంగి మహిమయు నగుదుకనుట. *—

ఓయి ధీరవర! వినుము. యెటువంటివాఁడైనను చతుష్షష్టి విద్యాంకితులై ప్రసాదమునను గొప్పవాఁడై యున్నను అమ్మాటికి మోక్షము నపేక్షింపవలెను విలక్షణమైనదగు మోక్షమునకు జన్మసాఫల్య తరుణోపాయం బెరుఁగ యత్నించుంగలవాఁడై ముముక్షువు మొదట "సాధన చతుష్టయ సంపత్త్యనంతరం అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" యను శ్రుతివచనంబు నెఱింగి చతుస్సాధన యుక్తుండై నిరంతరము తత్త్వవిచారము సేయుచు పదపదార్థ క్రమంబున సకలేంద్రియ తత్త్వవిశేషములను మిగుల విచారించను విచారించను, సకల భువనాధారంబై దీయు జీవేశ్వరులుగలుగ జేయుటకు ముఖ్యకారణంబైనదియు అనేక ఇంద్రియ సమూహంబులకు అధిష్ఠానంబైన మానసేంద్రియము యొక్క గొప్ప మనోతత్త్వంబై శేషించుచున్నది. యిట్టి మానసమే యనేక తారతమ్యంబులంబట్టి మానవరూపంబులుగను, మహానీయరూపంబులుగను, పంచమహాభూతంబులుగను, మత్సరూపంబులుగను ఇటుల మితిమేరలేని రూపంబులు చేయు సామర్థ్యంబు గలదగుచున్నది. యెటువలెనన్నను,

సీ॥ మనసయి సంసార మాయావిలాసముల్
మనసయా లోకసమూహములును
మనసయా పాపంబు మనసయా పుణ్యంబు
మనసయా లోభాది మత్సరములు
మనసయా జీవులు మనసయా దేవతలు
మనసయా సుఖదుఃఖ మలినములును।
మనసయా స్త్రీలును మనసయా పురుషులు
మనసయా యఖిలాశ్రమంబులెల్ల॥

గీ॥ మనసుగాకున్న దొకటైన మాయలేదు।
మాయగాకున్న దొకటైన మనసులేదు।

అఖిలజగము మనోమూలము లగుట దెలిసి ।
బ్రతుక నేర్చిన వారలు బ్రహ్మవిదులు॥

అనియున్నది కాబట్టి అఖిలమునకు హేతురూపంబైన మనంబును గౌట్టి విద్యా ప్రావీణ్యులైనను మనోమర్మంబుల విచారించి తత్స్వయం ప్రకాశరూపంబైన పరశివ తత్త్వమందు ఐకమత్యము చేయవలెను. ఇట్లు సద్గురూపదేశంబు వలన సూత్రక్రమంబు లెరింగి ఆయొక్క ప్రత్యగ్బ్రహ్మ తేజంబున మనమును నైకమత్యము చేయు వాడెవ్వండైనను వాడే సాక్షాత్పరిపూర్ణ బ్రహ్మంబగును వాడే గురోర్గురువని జెప్పనొప్పు మరియు వాడె జనన మరణాద్యవస్థలు లేని జన్మరహితుండు ఇటువలె లోక తన్ను తానెరుగని మార్గంబు లనేకంబులు గ్రహించి మనంబు దుర్వారవు నెరుంగక మేము సన్న్యాసులమని నానా వేషంబుల వహించి ప్రవర్తించినను పైజెప్పిన యనుభవార్థ ప్రకారంబులు సాధించుట దుర్లభంబు వెండియు బ్రహ్మజ్ఞాన ధురంధర వరేణ్యుడు గాడనియు జన్మరహితుండును గానేరడని (వేదాంతడిండిమః) వేదాంత శాస్త్రము ఘోషించుటయుంగాక నావిధ మెరింగిన బ్రహ్మవేత్తలు బలుకుదురు. మరియు నెటువలెననిన-

సీ॥ వేదశాస్త్రంబులు వివరించి బుధులచే జదివింపవచ్చు తా జదువవచ్చు । యజ్ఞదాన తపంబు లధికారిజనముచే జేయింపవచ్చు తా జేయవచ్చు । ఇలలోనగల తీర్థముల కేగ సన్న్యాల శోధింపవచ్చు తా బోవవచ్చు । అష్టాంగ యోగవిద్యల నార్యులకు నుపదేశింపవచ్చు సాధింపవచ్చు ॥ తే॥ గాని యెవ్వారికైన విజ్ఞానయోగ । గతిని దేహేంద్రియములరికట్టి మనము । నాగియంతర్ముఖము జేసి యనవరతము । నిశ్చలసమాధి నిష్ఠచే నిలుపరాదు॥

అను పద్యాను భవరీతిని యెటువంటి ఘనుండైనను ఆత్మానాత్మ విచారముచే సవ్యముగా విచారించిన పిదప సమస్త ప్రపంచములకును అతీతంబైన పారమార్థిక మార్గమునకు మహామనంబె కారణంబగుట

వలన జ్ఞాన విచారాంతమున మిగులుచున్నది. ఈమహా మహిమగల మనంబెదుట బూటకంబులైన టక్కు, టమాయి, గజకర్ణ, గోకర్ణ, యింద్రజాల, మహేంద్రజాల మహత్వంబు లెన్ని చేసినను వాటివాటి పరాక్రమములు మొంమకు సాకిరాక ధూమమయమై పోవును. కావున తత్వజ్ఞులు ప్రథమంబున మనంబుంము దరిదాపు నెరింగి స్వవశము చేసుకున్నయెడల నిర్విఘ్నముగ నిర్వికల్ప సమాధిని పొందవచ్చును గాన(ఓ జ్ఞాన స్థుడా)సకల భువనంబులెల్ల పుట్టింప, బెంప, ద్రుంప, అనుగ్రహింప మూలకారణంబగు విశాలమైన మనంబుంము ఉనికియును, స్వరూపంబును, స్వాధీనంబగుటకై సుసూత్రంబును, ఇట్లు గురుపుంగవులు మున్ముగా విచారించు కర్తవ్యంబున్నది కావున విచారించెదము.

వ.

—* మానసప్రభావము. *—

శ్రీ ఓయి తత్వసిద్ధోపాసకా! ఇతరమంము చంచలత్వంబుడిగి ఆకర్ణింపుము మనస్సు యనునది ఇంద్రియ సమూహంబుల కెల్ల ఇదియొక మనోతత్వ మనంబదు. ఈఅద్భుతం బయిన మానసమె జగదాది సర్వ ప్రపంచమునకు మూలకారణంబగు అంకురము ఇదియే స్త్రీ - పురుష - నపుంసక భేదప్రపంచంబెల్ల గల్పించి అగోచరంబై యున్నాయది. ఇట్టి యద్భుతంబగు మనమును నాకు తగు యనుభవముకొలది కొంచెము నిరూపించెద ఈమనస్సు యనునట్టి వస్తువు ప్రణవాంగమున, అనగా బిందుమండలాంతర్భాగమై యుండి స్థూలకుండలియందు ప్రవేశించి దేహేంద్రియసమూహంబుల ప్రేరేపించునట్టి ఇంద్రియాది విషయముల యున్ను, ఇంద్రియాధిష్ఠానుల యున్ను, జాగ్రతనొందజేసి సకలేంద్రియముల సకలవ్యాపారముల విజృంభింపం జేయుచు మరియు బాహ్యప్రపంచ మందుండెడి చేతనా చేతనములగు సమస్త జీవసంఘాత చేష్టలంగూడి మిగులనాపేక్ష చేకొరంబగిన విషయ రసములయందును, అటుకొరందగని విషయరసములన్నొసుచు కారణములులేకనే కార్యములం గల్పించుచు కేవలము వస్తుగాని బాహ్యాంతర ప్రపంచవికార ద్వంద్వగుణంబులలో తనక్షై [illegible]

విభ్రమముజెందుచు భిన్నాభిన్న సంకల్పంబులైన స్వప్నసదృశంబు లగు మ జంటభ్రాంతులచే, అనగా,

శ్లో॥ భ్రమే నాహం భ్రమిష్యామి భ్రమేణో హానిశ్చయమనః।
భ్రమే నేశ్వర భావస్య భ్రమనామాల మించితే [illegible]

యను నజుల సమస్త బు భ్రమనశీలమైన చంచలత్వ మాననస గుచు యుండుటంబట్టి అంతటను పరిభ్రమించుచు నేత్రగోచరంబౌ జగజ్జీవేశ్వర భువనంబులెల్ల మరిమరి గాశ్చర్యంబు నొందుచు (గాఢాంధ్యంబున చరించు అజ్ఞానాంధునంబున) ఈ సృష్టిస్థితిలయ వికార విషయ రసంబులను మరిమరి ప్రస్పందన పరిణామ విలాసాభోగా సక్తమై పొంగుచు చు సోలుచు శీతోష్ణములను [illegible] అనాదియగు నీ సంసృతి చక్రంబునజిక్కి - [illegible] అజ్ఞానాంధకార [illegible] నముసిగి తనను విస్మరించి స్థావర [illegible] పరిభ్రమించి [illegible] కైవల్య సూక్ష్మమార్గమును గానక [illegible] బులకు కట్టువడి వికలకలుషభ్రాంతి సహితమై సృష్టిమూల [illegible] నా మునకు మలినంబు జేరిన రూపలావణ్య సౌందర్యాతిశయము [illegible] న్పింపవో యటువలె) నై జెప్పిన ప్రకారంబున నిర్మలంబగు మనంబునకు మాలిన్యంబగు సంకల్పవికల్ప కలుషభ్రాంతులచే మదోన్మత్త చిత్తమై భ్రమసి తనకు తానే జీవస్వరూప వేషధారియై, వనచర, ఖేచర, భూచరంబులగు అనంత జన్మంబులు మరిమరి యెత్తుచు సుఖదుఃఖంబులను పదార్థముల ననుభవించుచు సర్వదాదుఃఖాక్రాంతుడై కాలక్రమంబున [illegible] ఘటాకార వికృతి మాయాకబలిత మహామహిమగల మానస [illegible].

ఇట్టి జగదాకారంబైన మనస్సుపుంజము ఉనికి చెప్పుచున్నాను శ్రద్ధాసక్తిగలవాడవై యేకమనస్సుగా వినవోయి సుజనసత్తమా! స్థూలగుణంబుగాక సూక్ష్మభావంబున ప్రత్యక్షప్రమాణంబగు ఆత్మజ్యోతిర్లింగ [illegible] గరూపమై పిండాండాంతర్గతంబై అతిసూక్ష్మంబై యుండును. ఈ మనసంబె (౧) ప్రణవాంగమనియు. (౨) సర్వకుండలినియు. (౩) చిదాభాస

శ్రీచక్రంబనియు (౮) బిందుమండలమనియు (౯) పిండాండమనియు జెప్పుదురు. ఇట్టి యీ మానసేంద్రియమునకు ఆయా హేతువులంబట్టి నానా నామధేయంబులుగలిగినవి మరియును ఈ గాన్పించు బ్రహ్మాండాకారమైన పంచభూతాత్మిక మహీమండలంబెల్ల కనుమూసి తెరచినంతలో విహరించి అంతయు క్షణంబున మరపించునట్టి సామర్థ్యంబుగలదియై అతివేగంబైన పిడుగువంటి యీ మనసును స్వాధీనము చేసుకొనుటకై బహునామంబులు వహించిన అల్పవిద్యా దురంధరులగు కల్లగురువులు వివిధోపాయ యుక్తులెన్ని పన్నినను యీ మానసంబను (బెబ్బులి) తమకు వశపడుట దుస్తరము కొందరు పెద్దలు అసురవిద్యలు యభ్యసించి మానవులకు నానా మహిమలజూపి బెదరుపట్టించి శాశ్వతకీర్తి నొందినను నిందుహృద్గతంబు నవారినారి కళ్యాట్లు వారివారి యంతరంగమున వారివారికే యెరుకగాని యితర జనులకెల్ల సద్గురువులే ఇవి ఇట్లుండ వెండియు ఐహికాముష్మిక భోగంబులనుభవించుటకు బహుచిత్రములుంగల కారణంబులునునిసాక-గుణములును లిప్తకాలమాత్రంబున కల్పితాకల్పిత సామర్థ్యంబులు యీ మనోతత్వమునకు గలిగియుండుటచే సకల సృష్టి స్థితి సంహార తిరోధాన అనుగ్రహ కర్తయగుననియు ముఖ్యహేతుస్వరూపమానసమని తత్వార్థ జ్ఞాన ధురీణులౌ నిజగురువులగు బ్రహ్మవిద్యా ధురంధరవరేణ్యులు దెలిసి తదీయాపరోక్షస్వయం ప్రకాశమానాఖండజ్యోతినింగాంచి నమ్మహామనంబువరిముంటిపట్టు సూక్ష్మరంధ్రంబులవి మత్స్యముగలుగునటుల చేసిన అచలంబున నచలంబగు కావున ఇటులసుసౌజ్ఞ రహస్యంబుల దెలిసినపిదప ఆశుకర ఆత్మానాత్మ విచారజనిత జ్ఞానానుభవంబులచే స్వానుభవసిద్ధి యెల్లప్పుడు యీ మానసంబను పురుషునికి కలుగుటయేగాక పరమ పురుషత్వమును జనించుచున్నది అనగా (ఉప్పు యుదకమునగలిసి యుదకమైనటుల) మనస్సు బ్రహ్మమునుసోకి బ్రహ్మమై పరిణమించును. వెండియు.

శ్లో॥ స్వయమంతర్బహిర్వ్యాప్య । భాసయన్నఖిలంజగత్ ।
బ్రహ్మప్రకాశతేవహ్ని । ప్రతప్తాయసపిండవత్॥

అని చెప్పినవిధంబున యినుపముద్దను అగ్నిచే గాల్చగా లోనవెలుపల అగ్నిమయముగా యెటుల ప్రకాశించునో అటులనె సమస్తప్రపంచములలోన వెలుపలనిండి ప్రకాశించు పరబ్రహ్మమునందు మనోతత్వము వ్యాపించి బ్రహ్మతత్వమై ప్రకాశించును (దీనినే జీవేశ్వరైక్యమందురు) కావున ఆ అద్భుత మనముయొక్క చలాచలత్వ బలాబల పరాక్రమము తెల్లయుం తదేకావలోక యంతర్ముఖులైన యధార్థజ్ఞానులు సంస్కృతాంధ్ర పదములచే తమతమ శిష్యబృందములకు మనోమర్మంబుల విపులముగా తెలిపి సకలభయభ్రాంతుల రహితపరచి అచలపరిపూర్ణులగుటకు ననేక ఉదాహరణములు జూపి చక్కగా దెలియ ఉపన్యసించి జెప్పుదురు.

—* నిజాచార్యోప దేశలక్షణము. *—

ఓ ముముక్షువూ! వినుము ఆహాపరిశుద్ధ చంద్రప్రకాశం బగునట్టి దియు రుద్రాండమునకు అగ్రభాగంబున యున్నట్టి మాయామయమగు (మనమును) తమస్వాధీనంబగుటకై దివ్యతరంబగు నొక నిదర్శనసాధనము గలదు. ఎవ్విధంబన, అచలపరిపూర్ణధురీణులగు అనిమిషల చెంత జేరి తమనిజస్వరూపంబెరుంగ కోరిన పురుషోత్తముండు మున్నుగా గురుపుంగవులు జెప్పునట్టి నవవిధభక్తి క్రమంబు లాచరించి అనగా,

శ్లో॥ శ్రవణం కీర్తనంవిష్ణో । స్మరణం పాదసేవనం
అర్చనం వందనం దాస్యం । సఖ్యమాత్మ నివేదనం॥

అనుశాస్త్రోక్త ప్రకారంబుగ భగవద్విషయమును సాకారధ్యానంబొనర్చి తదేక నిష్ఠాగరిష్ఠుడగుచు అతితీవ్ర పరిపాక జ్ఞానవంతుడై తదీయగురుకులవాసమువదలక బహువిధశుశ్రూషలం చేయుచుండ యప్పుడు ఆశ్రితజనరక్షకుండు నిరాకారభావంబులయును తదనంతరము క్రమక్రమంబున తనయందే నిరూపించు యాభగవత్స్వరూపంబును దెల్పు విచారజ్ఞాన క్రమంబులైన సుసూక్ష్మ రహస్యంబులయును, ఈనేత్రగోచరంబగు కరచరణాద్యవయవాకారవిరాట్ విగ్రహంబున స్థూలకుం

శ్రీతత్త్వార్థ ముక్తాకలాపము.

డను, సూక్ష్మకుండను, కారణుండను, మహాకారణ కుండను, పరమకుం డలియను ఇట్టి పంచకుండలి సముదాయములు విచారించి చింతనపు రూప రూపాతీత లక్షణములు వీక్షించి, అనగా — క|| కమలభవాండము లెల్లను । విమలప్రజ్ఞానుతెల్ల వీక్షించెదయా । విమలంబౌ మనముండగ । సుషుమ్నాక పిండాండ మధ్యము చూడరె వేమా|| అనియును, గీ|| పిండాండ మధ్యమునబిందు ఆత్మజ్యోతి । బ్రహ్మాండ మధ్యము భానుజ్యోతి । నాదబిందు కళల సద్భూతంబగు జ్యోతి । విశ్వదాభిరామ వినర వేమా|| అనిచెప్పినవి ధంబుగాను, శ్లో|| బిందుమధ్యే జగత్సర్వం । బిందుస్త్రైలోక్య దర్పణం । బిందుమధ్యే స్థితం దేవం । బిందుశ్చేచర మవ్యయం|| అను శ్లోకానుభవ రీత్యా అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండములెల్లను పైజెప్పిన బిందుమండలాంతర్భూతమ్మై అణుస్వరూప మందణగి యుండుటంబట్టి శ్రీగురు పుంగవు వలన బోధితుండవై యీకాయము నందే మర్మజ్ఞాన మనోభావంబుల తెలియ వలయును మరియు నానావిచిత్రంబు లైనచతుర్దశభువనంబు లెల్ల ఈమాయా కబళిత స్థూలశరీరంబు యందిమిడి యుండును ఇది సూక్ష్మబోధవలన శ్రుతియుక్త్యను భవంబుచే చెప్పెద భక్తపావనా! మనోదృష్టి నుంచి వినుము.

శ్రుతి|| దేహేతు పశ్చిమేభాగే । వీణాదండాఖ్య దేహభృత్
దీర్ఘాస్థిమూర్ధ్ని పర్యంతం । బ్రహ్మదండేతి కథ్యతే||
తస్యాంతే సుషిరం సూక్ష్మం । బ్రహ్మనాడీతి సూరిభిః
ఇడాపింగళయోర్మధ్యే । సుషుమ్నా సూక్ష్మరూపిణీ||
సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మిన్ । సర్వగం సర్వతోముఖమ్
తస్యమధ్యగతా సూర్య । సోమాగ్ని పరమేశ్వరాః||
భూతాలోకాదిశః క్షేత్ర । స్సముద్రాః పర్వతాశ్శిలాః
దీపాశ్చ నిమ్నగా వేదా । శ్శాస్త్రవిద్యా కళాక్షరాః||
సర్వమంత్ర పురాణాని । గుణాస్సత్వాదయోపిచ
బీజం బీజాత్మకాస్తేషాం । క్షేత్రజ్ఞః ప్రాణవాయవః||

శ్రీతత్త్వార్థ ముక్తాలాపము.

సుషుమ్నామార్గగం విశ్వం । తస్మిన్ సర్వం ప్రతిష్ఠితం
అమరావతి నాసాగ్రే । పూర్వస్యాం దిశివర్తతే॥
అగ్నిలోకః స్థితా శ్రేత్రః । స్పర్శనే లోకతేజసి
యామ్యాసంయమనీ శ్రోత్రే । సుమలోకః ప్రతిష్ఠసః॥
నైరృత్యేన్యావతీ త్వాదౌ । నైరృతో లోక ఆశ్రితః
విభావతీ ప్రతీచ్యాం తు । స్పర్శే వాయుదిశాశ్రితః॥
వాయోర్గంధవతీ కర్ణే । వాయోర్లోకః ప్రతిష్ఠితః
సౌమ్యే పుష్పవతీ రామ్యాగ్ర । సోమలోకస్తు కంఠగః॥
వామకర్ణే తు విజ్ఞేయా । దేహమాశ్రిత్య తిష్ఠతి
వామచక్షుషి ఐశానం । శివస్య మనోన్మనీ॥
మూర్ధ్ని బ్రహ్మ పురీ జ్ఞేయా । బ్రహ్మాండం దేహమాశ్రితమ్॥

అను శ్రుతి వచనములు ఘోషించు చుండుటంబట్టి పరము యోగీంద్రు లెల్లయు యిట్టి నిర్మలంబైన విజ్ఞాన రాజమార్గం బెరింగి కృతార్థులైరి. కావున చక్కగా మిక్కిలి యిష్టోపదేశోక్తా పరోక్షాను భవంబు లంజగురుసన్నిధి స్సాంగోపాంగముగ సర్వము న్దెలిసి ముందుగ రాజబాటలై యొప్పు ముఖ్యసాధనోపాయంబు లైన సాంఖ్యయోగ, తారకయోగ, అమనస్క యోగంబును, సర్వోత్తమంబైన మనోయభ్యాస మార్గంబుల నభ్యసించి పిదప క్రమక్రమంబున సర్వసంకల్ప రహితంబు గలిగి షడ్భావ వికారములులేక శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములకు విలక్షణంబైన విదేహ కైవల్యంబను భగవద్దైక్య స్థితిగాంచు, సందేవల నచలన రహితంబగు, నాద, బిందు, కళాతీత అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మమై పరిణమించి ప్రకాశించు, నిదియే అమనస్క రాజయోగాను భవ మార్గ మనంబడు. తదనంతరంబ,

—❋ ఉన్నతవాక్య సారాంశము. ❋—

ఓ ఆర్యసంఘమా వినుండు! నానామార్గంబు లొప్పుపరిచ్ఛిన్నంబులైన మతకల్పనలు వారివారి గుణభేదనడకలకు వాటివాటికి సరిమె

శ్రీ తత్వార్థ ముక్తాలాపము.

ఇటుదు దుఃఖసహిత మొదవ్పు ట్టినూర్గ జేవియు లేవు. అట్టి సు పారవా రావారంబందు దుఃఖభ్రాంతుల నివర్తి తీతమును బ్రహ్మానంద సిద్ధినుట నై అన గాజన్మరహితునిచే యుట్లకై అభ్యాసవిచారంబును బ్రహ్మవిద్యాను మున్ను బుధవరేణ్యులు చలనరహితమూ చంచలనిమాడికచే యభ్యాసించినారయు సుసూక్ష్మ విషయసూత్రంబుల అగ్రించిన ద్వారా తదాత్మావలోకనము చేయుచు ఉన్నవిరంతర సమాధినిబంది జన్మరహితులైరని దార్ష్టాంత దృష్టాంత వాక్యములచే మీకెల్లరకు దెలిసిన విషయమే గదా. ఆప్రకారమే యీజడ ప్రపంచంబున బూటకవేషంబుల మానిలోకస్తుతితోటిపాటిగా వర్తించుచు "కించిద్బ్రహ్మ భ్రష్టాకారం" బను సామెతచందంబున యీఅల్ప సుఖంబులు యొకకల్పపర్యంతంబు యనుభవించి నప్పటికిని తుదకు యోగభ్రష్టుండనిపించు కోవడమేగాని ప్రయోజనం బించుకంతయును లేదని దెలిసి సర్వోత్తమంబగు వేదాంత విచారమే త్రికాలములయందును నియమమనంబుచే అనుష్ఠించినట్లైన మనమెగము కోరిన భగవదావలోక స్థితియందైకమత్యంబు కలిగి తదేకావలోక స్థితిచే సర్వకాల సర్వావస్థ సర్వవస్తువుల యందంతటను విడువని పరమార్థజ్ఞానంబు ఉత్పత్తియై శాశ్వతానంద సుఖంబు గలవారమై యుండుదుమని నాముఖ్యాభిప్రాయము. వినుము శిష్యోత్తమా,

శ్లో॥ సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణంవ్రజ।
అహంత్వాం సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమాశుచః॥

కృష్ణుని చెప్పిన శ్లోకానుభవ ప్రకారంబున సకలధర్మార్థకామ మోక్షములను భ్రాంతిస్వరూపములని భావించివిడచి భ్రాంతి రహితుండవైన నన్నురక్షకునిగా నీవునమ్మినాయందే ఐక్యమైతివేని సర్వపాప విముక్తుడవగుదువు దుఃఖపడకుము కావున అచలపరిపూర్ణులయినబ్రహ్మవేత్తలు ధర్మార్థకామమోక్షములను కర్మాధీనములని బహువిధములవిచారించి నిష్కళంక బ్రహ్మమై ప్రకాశింతురు.

ఓయి బుద్ధిమంతా! నీవును యిట్టితత్వ ప్రసంగములు జేయువా

రు యేజాతివారైనను యెవ్వరైనను యెట్టిస్థలములయందున్నను వర్తమాన భేదంబుల యోచించక అతితీవ్ర పరిపాక బుద్ధిమంతుడవై తత్క్షణంబె వారిని దర్శించి భగవద్విషయమందే వ్యామోహంబుగలవాడవైయుండినట్లైన నీవు సకలసుఖసహితుండవై శీఘ్రకాలమందే సాక్షాన్మోక్షప్రదంబగు విదేహకైవల్యంబు నొందెదవు. ఇందుకు యేలాటిసంశయంబులేదు, కావున పరీక్షింపుము.

—✻ శిష్య వాక్యము. ✻—

శ్రీసద్గురు దురంధరా! తమ్ముల నాశ్రయించి భక్తుండనై త్వదీయ పాదకమలములు వదలక శుద్ధతత్వ పుంజంబులైయొప్పు మీయమృతతుల్యంబులగు వాక్యంబులయందు మానస జ్ఞాపకములనునిచి చెవులార విన్నప్పటినుంచి నామితిమేరలేని సందేహంబులన్నియుం బాసిపోయె నేకృతార్థుండనైతి స్వామీ, శరణు, శరణు. ✻

శ్రీమత్త్రిలోక పవిత్రంబై వెలయు శ్రీతత్త్వార్థముక్తాకలాపంబను సుప్రసంగమును త్రికాలములనుచూచి చదువుకొను భక్తసంఘములకు సకలార్థసంపదలు చేకూరుటయుంగాక సర్వశుభంబులుం కల్గుట సిద్ధము.

తత్వకీర్తన.

నాధనామక్రియ రాగము- ఏకతాళము.

పల్లవి॥ రాజమార్గమిది వినరా- పరమార్థ విశేషముగనరా॥ అనుపల్లవి॥ రాజరాజగురు రాజయోగసంయోగ యోగ యోగాంగ ప్రణవహిత॥ రాజ॥

చరణములు. అంతరమా రవమునరా- బహువింత చిత్రకళలు గనరా॥ సంతతమును నా- నంతవిధముల- కాంతపలుకుహృద-యాంతరంగమున- వింతగలుగున- త్యంతలోకమం - దంతవెల్గుపుర - కాంతరైదుగురు- చెంతజేరివే - దాంతకైవ్యముల - పంతములాడుచు - చింతదొలగిచి - మంతకంటిలో - నంతరిక్షమున - శాంతరూపనా-దాంతమెరిగిరట॥ రాజ॥ ౧.

చపలములనువిడి వినరా - యిది-నేపములేని వహిగనరా॥

శ్రీ త్యాగ ముక్తా కలాపము.

అప ప్రకృతుల - విపరీతమువిడి- ఉపముచేతగురు- కృపకుపాత్రు డై - చపలములగుయా - తపములనువదలి - జపహోమ్మములా - యుప భరితమునగు - అపరిమితైక్య - యుపదేశముగొని - అపఘన వాంఛల - వృపనువిడచినా - యపరూపమునగు - అపవర్గ మునా - యుపరతిసుఖ ములు దపమెంగిరట॥ రాజ॥ ౨.

భువి విలక్షణముగనరా - మరి- అవయవ రహితమునరా॥

సవినయముగనా - రవిచంద్రులలో - చిపర వెల్గునే - పవన మనము కాలి- కపలచేలంగుత్రి - భువనవిలక్షు - చవిగని పనువడి- సువివేకము చే - భవరహితదధా - రపముమించినీ - రవయువమును తా - నవలీల తొగని - అవలోకనముచె - నవలంబించిన - కవిపుంగవులిల- చవిమెరిం గిరట॥ రాజ॥ ౩.

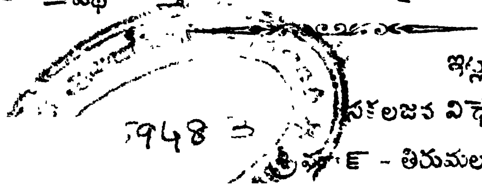
పంచభూత జగమనరా, మన - మెంచగల్గు భువిగనరా॥

పంచాక్షరములు - పంచవర్ణములు - పంచలింగములు - పంచ స్థానములు - పంచపీఠములు - పంచబ్రహ్మములు - పంచముఖములును పంచశక్తులును - పంచముద్రలును - మించిబూచుతరి - సంచితములువిడి మంచిగుణాఢ్యులై - బొంది తా విచా - రించినయనమున - యుంచిమన ములయ, మెంచియుందురట॥ రాజ॥ ౪.

గురువేంకట గురివినరా, నహి - నెరుగతత్వ మసీగనరా॥

పురహరునెరుగని - గురునగ్నచలము - నిరవెరిగియునే - ధరసు విచారము. స్థిరపడి ద్వాదశా - క్షరము లాంతమున - నిరవధికమునై - నిరుపద్రవమై - నిరతిశయమునై - నిర్గుణపదమై - నిరువద్దైదు వెలి - నర యతీతస్థు - యెరుకావలదై - మరుపురానిదై - తిరుమలాఖ్యుడిల - త రచి నెరిగనట॥ రాజ॥ ౫.

శ్రీత్యాగ ముక్తాకలాపము అను సుప్రసంగము, సమాప్తము.

ఇట్లు

సకలజన విధేయుఁడు,

శ్రీ ఇ - తిరుమలదాసాఖ్యుండు.

1073H